

Τα 4 είδη συναισθηματικής γονεϊκής διαπαιδαγώγησης

Η σχέση γονέων-παιδιού είναι σπουδαία καθώς επηρεάζει την ολόπλευρη ανάπτυξη του δεύτερου καθώς και το είδος της αλληλεπίδρασης/σχέσεων που θα επιλέξει να έχει ως ενήλικας με τους άλλους. Δεδομένα που έχουν εξαχθεί από έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί στον τομέα της Εξελικτικής και της Αναπτυξιακής Ψυχολογίας έχουν αναδείξει **4 τύπους γονέων**. Αυτοί έχουν καθοριστεί βάσει των αξιών και μεθόδων που χρησιμοποιούν στην διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους. Παρακάτω θα παρουσιαστούν αναλυτικά οι τύποι γονέων καθώς και πως επιδρούν στην εν γένει συμπεριφορά/ανάπτυξη του παιδιού.

Το πρώτο είδος μιλά για τους «**αποστασιοποιημένους**» γονείς, οι οποίοι διέπονται από τα κατωτέρω χαρακτηριστικά:

- Δεν έχουν προσδοκίες από τα παιδιά
- Υπάρχει έλλειψη επικοινωνίας ενώ δεν ακολουθούν κάποια συγκεκριμένη στρατηγική πειθαρχίας
- Συνήθως συναισθηματικά είναι ουδέτεροι, δεν δηλώνουν ζεστασιά ούτε αυστηρότητα και παραμελούν
- Θεωρούν τα συναισθήματα του παιδιού τους ασήμαντα και παράλογα
- Επιθυμούν γρήγορη επίλυση των αρνητικών συναισθημάτων του παιδιού και δεν δίνεται χρόνος και «χώρος» για την κατανόηση και την νοηματοδότησή του

Τα παιδιά που δέχονται ένα τέτοιο είδος διαπαιδαγώγησης αναπτύσσουν τα εξής χαρακτηριστικά:

- Είναι πιθανό ν' αναπτύξουν προβλήματα συμπεριφοράς ή/και ψυχικής υγείας
- Έχουν παρορμήσεις και δυσκολεύονται να διαχειριστούν τα συναισθήματά τους
- Μπορεί να χρειάζονται υποστήριξη από άλλα άτομα

Το δεύτερο είδος αναφέρεται στους «**επικριτικούς και αποδοκιμαστικούς**» γονείς:

- Επικρίνουν τα συναισθήματα των παιδιών τους
- Θεωρούν πως τ' αρνητικά συναισθήματα δεν δημιουργούν «δυνατούς» ανθρώπους
- Πιστεύουν πως η έκφραση των συναισθημάτων πρέπει να κρατάει μικρό χρονικό διάστημα
- Τ' αρνητικά συναισθήματα δεικνύουν «κακό» χαρακτήρα κατά την άποψή τους

Τα παιδιά που έχουν μεγαλώσει σε ένα τέτοιο οικογενειακό σύστημα διέπονται από:

- Χαμηλή αυτό-εκτίμηση
- Πτωχές ακαδημαϊμαϊκές και κοινωνικές δεξιότητες και προβλήματα συμπεριφοράς
- Λιγότερο χαρούμενα και ανεξάρτητα παιδιά

Το τρίτο είδος περιλαμβάνει τους «**επιτρεπτικούς και παραχωρητικούς**» γονείς:

- Αποφεύγουν να θέσουν όρια
- Δείχνουν αποδοχή στ' αρνητικά συναισθήματα του παιδιού
- Παρά τ' ότι αποδέχονται τ' αρνητικά συναισθήματα των παιδιών τους δεν τα βοηθούν να καταλάβουν τη σημασία τους
- Δεν προσφέρουν καθοδήγηση σχετικά με την συναισθηματική και πρακτική επίλυση σε μια συμπεριφορά που θα επιφέρει ένα αρνητικό συναίσθημα

Τα χαρακτηριστικά των παιδιών αυτών καθορίζονται ως εξής:

- Αναπτύσσουν χαμηλό αυτό-έλεγχο
- Παίρνουν αποφάσεις αλλά δεν ακολουθούν κανόνες
- Ως ενήλικες αναπτύσσουν εγωκεντρικές συμπεριφορές και προβλήματα στις σχέσεις τους

Το τελευταίο είδος γονέα είναι εκείνο του «**συναισθηματικού μέντορα ή δημοκρατικού/διαλεκτικού**». Έρευνες το έχουν αναδείξει ως το επιθυμητό και λειτουργικό συναισθηματικό μοντέλο διαπαιδαγώγησης:

- Αναγνωρίζουν τα δικά τους συναισθήματα και έχουν επίγνωση της στάσης τους προς αυτά.
- Δεν υποτιμούν το παιδί για το πώς αισθάνεται, επιτρέπουν και προτρέπουν το παιδί να εκφραστεί συναισθηματικά
- Καθοδηγούν το παιδί ώστε να φτάσει σε μια συναισθηματική ή πρακτική λύση
- Πιστεύουν πως τα συναισθήματα αποτελούν μια καλή αφορμή για συζήτηση, καλή επικοινωνία και σύσφιξη των σχέσεων
- Θέτουν όρια με τρυφερότητα και στοργή
- Οι κανόνες και οι προσδοκίες που εκφράζονται από τους γονείς αιτιολογούνται με σαφήνεια

Τα παιδιά που έχουν δεχθεί το παραπάνω θετικό σύστημα διαπαιδαγώγησης έχουν τα εξής χαρακτηριστικά:

- Αναπτύσσουν την αυτό-εκτίμησή τους
- Είναι χαρούμενα και ανεξάρτητα
- Έχουν καλές κοινωνικές δεξιότητες και ακαδημαϊκή επιτυχία
- Τείνουν να γίνουν υπεύθυνοι και υγιείς ενήλικες

-
- Καλλιεργούν από νωρίς το αίσθημα της ενσυναίσθησης

Βλάσση Στεύη, ψυχολόγος